

7. 1. 2026

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Civilněprávní prostředky ochrany při koupi falzifikátu

V posledních letech lze pozorovat rostoucí zájem o český trh s výtvarným uměním. Zájem roste nejen mezi investory hledajícími alternativní způsoby zhodnocení kapitálu, ale také u širší veřejnosti, která umělecká díla pořizuje především pro radost. Hodnotu díla do velké míry určuje osoba autora a s tím spojená otázka pravosti díla. Zjištění, že se jedná o falzifikát, obvykle znamená ztrátu investice a potřebu uplatnit právní prostředky k nápravě. Tento článek se zaměřuje na základní podmínky využitelnosti těchto prostředků, a to i s ohledem na dobu, která uplynula od uskutečnění nákupu uměleckého díla.

Co je to falzum?

Falzifikátem (neboli falzem či padělkem) je napodobenina uměleckého díla vydávaná za originál. Od falza nutno odlišit kopii a repliku. Kopie je napodobenina originálu, která však na rozdíl od falza nepředstírá originální původ. Replika je rozmnoženina díla, která byla vytvořena samotným autorem nebo jeho dílnou, tj. osobami z okruhu autora, zpravidla v krátkém časovém odstupu od originálu.[\[1\]](#)

Podle průzkumu Art Report 2025 jsou největším úskalím českého trhu s uměním právě falzifikáty. Z dotázaných se s padělkou v roce 2024 setkalo přibližně 47 % sběratelů a 67 % prodejců. Pouze 16 % dotázaných si přitom v daném roce nechalo zpracovat znalecký posudek ohledně pravosti díla, které vlastnili nebo se rozhodli koupit.[\[2\]](#)

Autorství díla jako vlastnost předmětu koupě

Autorem ve smyslu autorského zákona je fyzická osoba, která dílo vytvořila. Platí vyvratitelná právní domněnka, že je touto osobou ten, jehož jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle nebo v seznamu předmětů ochrany vedeném kolektivním správcem. U děl výtvarného umění se za obvyklé označení autorství považuje zejména signatura.

Zákonná domněnka autorství má důležitý procesní význam, neboť v případě sporu dochází k přenesení důkazního břemena na osobu, která autorství popírá. Pokud tedy kupující tvrdí, že dílo, které zakoupil, je padělkem, tíží jej důkazní břemeno ve vztahu ke skutečnosti, že autorem není osoba na díle uvedená. Nejde-li o žijícího autora, bude zpravidla jediným relevantním důkazním prostředkem znalecký posudek.

Nejvyšší soud se otázkou autorství díla opakovaně zabýval a dospěl k závěru, že omyl kupujícího týkající se autorství díla nemůže zakládat absolutní neplatnost kupní smlouvy pro nemožnost plnění, protože autorství díla nepředstavuje zvláštní skutečnost rozhodnou pro individualizaci předmětu kupní smlouvy. Dle Nejvyššího soudu nelze za důvod absolutní neplatnosti smlouvy považovat ani to, že dané umělecké dílo jeho údajný autor nikdy nevytvořil.[\[3\]](#)

Na druhou stranu však Nejvyšší soud opakovaně akcentoval, že autorství obrazu je třeba chápat jako

jednu z vlastností předmětu koupě, která může být rozhodující z hlediska uplatnění práv z vadného plnění.[\[4\]](#) Případný omyl v této vlastnosti může založit relativní neplatnost kupní smlouvy.

Práva z vadného plnění

Prodávající, který plní za úplatu, je povinen dodat kupujícímu plnění bez vad a s vlastnostmi, které byly mezi stranami ujednány nebo které jsou u daného předmětu obvyklé.[\[5\]](#) Pokud předmět koupě tyto vlastnosti nemá, jedná se o vadné plnění.[\[6\]](#) V případě koupě výtvarného díla je v duchu výše uvedené judikatury jednou z rozhodujících vlastností předmětu koupě autorství díla.

Poskytne-li prodávající kupujícímu obraz jiného autora než bylo mezi stranami ujednáno, jedná se o vadu plnění, která je svou povahou skrytá a neodstranitelná. Současně jde podle názoru autorů tohoto článku o podstatné porušení smlouvy, jež zakládá právo kupujícího od smlouvy odstoupit a domáhat se vydání bezdůvodného obohacení.[\[7\]](#) Kupující je zároveň povinen zakoupený obraz prodávajícímu vrátit; vzhledem k tomu, že se jedná o odnosný dluh, je na prodávajícím, aby si obraz sám vyzvedl.[\[8\]](#)

Reklamační lhůta se pro oznámení skrytých vad liší v závislosti na tom, zda je kupujícím podnikatel nebo spotřebitel. Spotřebitel není limitován žádnou zákonnou lhůtou, během které by musel vadu vytknout, ale může vytknout pouze takovou vadu, která se na věci projeví v době dvou let od převzetí.[\[9\]](#) Pro vytknutí takovéto vady se u spotřebitelů uplatní obecná promlčecí lhůta tří let. Uvedené platí i v případě, že aukční řád stanoví reklamační lhůtu odlišně od zákona, neboť k ujednáním odchylovajícím se v neprospěch spotřebitele od ustanovení zákona se nepřihlíží.[\[10\]](#)

Podnikateli není poskytnuta taková míra ochrany jako spotřebiteli, a podnikatel tak musí skrytou vadu vytknout bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do dvou let od odevzdání věci.[\[11\]](#) Pokud prodávající namítne a prokáže, že vada věci nebyla vytknuta včas, soud práva z vadného plnění nepřizná. Právo namítnout opožděné vytknutí vady však nesvědčí prodávajícímu, který v době odevzdání věci o dotčené vadě věděl nebo vědět musel.[\[12\]](#)

V případě souběhu různých nároků platí obecné pravidlo, že čeho lze dosáhnout uplatněním práv z vadného plnění, toho se nelze domáhat z jiného právního důvodu.[\[13\]](#) Na první pohled by se tak mohlo zdát, že marné uplynutí reklamační lhůty nevratně zbavuje kupujícího možnosti domáhat se ochrany svých práv. Podle judikatury Nejvyššího soudu tomu však není zcela tak a platí, že „*kupující, který byl při uzavření kupní smlouvy uveden prodávajícím v omyl o rozhodující okolnosti spočívající ve sjednaných vlastnostech předmětu koupě a jemuž bylo následně poskytnuto vadné plnění (předmět koupě), může úspěšně namítnout relativní neplatnost kupní smlouvy (§ 583 o. z.) bez ohledu na to, zda mu vznikla i práva z vadného plnění. Soud však vždy posoudí, zda okolnosti uplatnění námítky neplatnosti smlouvy nepředstavují zneužití práva (§ 8 o. z.) či porušení principu poctivosti (§ 6 o. z.)*“.[\[14\]](#)

Relativní neplatnost kupní smlouvy způsobená omylem v předmětu koupě

Právní jednání je neplatné, pokud někdo jednal v omylu o rozhodující okolnosti a byl-li v omyl uveden druhou stranou.[\[15\]](#) Z hlediska relativní neplatnosti kupní smlouvy je právně významný pouze omyl podstatný, tedy omyl o rozhodující okolnosti, který byl současně skrytý a vyvolaný druhou smluvní stranou, a to jak úmyslně, tak i neúmyslně.

Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu je ustálena v názoru, že se kupující může dovolat pouze tzv. omluvitelného omylu, tedy takového omylu, k němuž došlo navzdory tomu, že jednající osoba

postupovala s obvyklou mírou opatrnosti a vyvinula péči, kterou lze se zřetelem ke konkrétním okolnostem případu po každém spravedlivě požadovat.

V této souvislosti Nejvyšší soud dovodil, že o omluvitelný omyl se může jednat i v případě, že kupující nevyužije možnost danou aukčním řádem a obraz, u něhož byla deklarována jeho autentičnost, si před jeho zakoupením osobně neprohlédne. Ani osobní prohlídka by totiž bez použití odborných, specializovaných a časově náročných postupů zpravidla neumožnila odhalit, že se jedná o padělek.[\[16\]](#) V posuzovaném případě byl kupující, který obraz koupil prostřednictvím internetové aukce, dokonce profesionálem z oboru.

Právo vznést námitku relativní neplatnosti se promlčuje v obecné tříleté promlčecí lhůtě. Tato počíná běžet od okamžiku, kdy se kupující o omylu dozvěděl, přičemž zcela postačující je vznesení námitky u druhé smluvní strany (nemusí být v této lhůtě i podána žaloba).[\[17\]](#)

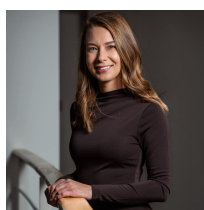
V důsledku vznesení důvodné námitky relativní neplatnosti kupní smlouvy vznikne nárok kupujícího na vydání bezdůvodného obohacení a povinnost prodávajícího cenu díla vrátit. V případě, že prodávající nesplní dobrovolně, kupující se může svého nároku domáhat žalobou na plnění u příslušného soudu, je však nutné vzít v potaz i to, že kupujícího tíží důkazní břemeno ve vztahu ke skutečnostem odůvodňujícím relativní neplatnost kupní smlouvy (tj. ve vztahu k omylu), a bude tedy na něm, aby prokázal, že skutečným autorem není osoba na díle uvedená.

Závěr

Koupě falzifikátu představuje pro kupujícího nejen zklamání z nenaplněného očekávání, ale často i významnou finanční ztrátu. Český právní řád přitom poskytuje relativně široké spektrum nástrojů, jejichž prostřednictvím se může kupující domáhat nápravy, a to jak v rámci práv z vadného plnění, tak prostřednictvím námitky relativní neplatnosti kupní smlouvy způsobené v důsledku omylu. Klíčovým faktorem při volbě konkrétního prostředku je zejména časový okamžik, kdy vyjde najevo, že zakoupené dílo je padělkem. Je-li to ovšem z časového hlediska možné, je ideální tyto instituty uplatnit kombinovaně.

Recentní judikatura Nejvyššího soudu navíc potvrzuje, že omyl kupujícího ohledně autorství díla může být za splnění zákonných podmínek považován za omluvitelný i tehdy, pokud kupující nevyužil všech možností ověření pravosti díla před uzavřením smlouvy. Tím se judikatura přizpůsobuje specifikům trhu s výtvarným uměním, kde odhalení falza vyžaduje odborné a specializované postupy a do jisté míry i postupnému vývoji doby, kdy lze očekávat, že internetových aukcí bude v budoucnu spíše přibývat. Současně však platí, že nejúčinnějším prostředkem ochrany zůstává prevence v podobě obezřetného přístupu, prověřování původu díla a využívání odborných posudků.

Právní stav ke dni 17. 12. 2025

Mgr. Monika Slovákova,
advokátní koncipientka

Mgr. Patrik Šimonek,
advokát

=endors

[endors advokátní kancelář s.r.o.](#)

s.: Praha 4, Obrovského 2407
a.: Praha 1, Na Poříčí 2090/2
a.: Hradec Králové, Karla Tomana 46/6

telefon: +420 601 501 630

e-mail: info@endors.cz

[1] Kunsthalle Praha: Originál uměleckého díla je důležitější než jeho reprodukce.

[2] Jan Stuchlík (Artplus.cz) a Valerie Horváth (J&T Banka): Art Report 2025.

[3] Nejvyšší soud, 28 Cdo 455/2008

[4] Nejvyšší soud, 23 Cdo 3485/2022

[5] § 1914 odst. 1 o. z.

[6] § 1916 odst. 1 písm. a) o. z.

[7] § 2106 odst. 1 písm. d) o. z.

[8] § 1955 odst. 1 o. z.

[9] § 2165 odst. 1 o. z.

[10] § 1812 odst. 2 o. z.

[11] § 2112 odst. 1 o. z.

[12] § 2112 odst. 2 o. z.

[13] § 1925 o. z.

[14] Nejvyšší soud, sp. zn. 23 Cdo 2042/2020

[15] § 583 o. z.

[16] Nejvyšší soud, 33 Cdo 685/2024

[17] Nejvyšší soud, 21 Cdo 948/2006

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)